

- 1928 – daňků 7, kolouchů 9, srnčí 1, zajíců 168, králíků 6, bažantů zastřelených 11, koroptví 133, kachen 9, psů 3, koček 14, kun 1, tchořů 2, kolčav 8, veverek 195, krahujců 8, vran a strak 182.
- 1929 – daňků 5, laní 2, kolouchů 19, zajíců 65, bažantů zastřelených 33, koroptví 17, kachen 1, koček 2, kolčav 7, veverek 357, krahujců 9, vran a strak 185.
- 1930 – daňků 6, laní 5, kolouchů 5, zajíců 274, králíků 15, bažantů zastřelených 130, kachen 232, koček 4, kolčav 21, veverek 237, krahujců 1, vran a strak 162.
- 1931 – daňků 8, laní 2, kolouchů 7, srnčí 1, zajíců 291, králíků 13, bažantů zastřelených 68, koroptví 357, kachen 7, psů 4, koček 15, veverek 336, krahujců 7, vran a strak 212.

Z výše uvedeného přehledu vyčteme pokles zvěře ve válečných letech 1914 – 1918 a po polárních mrazech 1928 – 1929. Za 1. světové války se zde objevila i krysa pižmová, snad tulačky z míst chovu. Až do roku 1917 byli bažanti chytáni živí pro vývoz. Čeští bažanti totiž měli už svou labužnickou ochrannou známku (Phasane de Boheme) na tabulích hotelů i zaoceánských lodí.

Jan Svoboda

Prameny: Tabulka zástřelů z r. 1903, archiv Muzea okresu Benešov Přehled odstřelu zvěře v letech 1910 – 1931, Karel Skřivánek, Staré rody na Vlašimsku. Historická topografie města Vlašimi, rukopis, archiv Městského úřadu Vlašim. *

TVRZE V ALBEROVICÍCH

Alberovice jsou nenápadná ves, která leží v nepříliš hustě obydlené východní části mohutného benešovského okresu. Je to krajina polí a lesů, kde je naprostý klid. Jediné, co jej ruší, jsou vozidla projíždějící vsí, neboť leží na silnici, která u Lokte odbočuje z dálnice Praha – Brno. Ta vede přes Alberovice dál na Křivsoudov. V Alberovicích nikoho asi nenapadne, že zde stály dvě tvrze, jediná viditelná památka zde je totiž kaplička.

Ves Alberovice se připomíná poprvé roku 1354 a jako její držitel Stríž z Alberovic¹⁾. Nejvýznamnějším držitelem byl Maršík z Alberovic, který je různě uváděn v letech 1399 – 1418²⁾. Například 3. října 1399 dal společný dar kopy grošů mimo jiné i Maršík z Alberovic kostelu v Křivsoudově pro počtu duší zemřelých atd. Mezi darovateli je také uváděn “Wenceslai ibid de Alberovicz”³⁾. Je dost možné, že ves již byla rozdělena na dvě půle, zda již stály tvrze zde, nelze nijak doložit, můžeme se pohybovat pouze v oblasti hypotéz, ale bylo by divné, kdyby Maršík žil na královském dvoře Václava IV. a byl jedním z jeho oblíbenců, nosil predikát bezvýznamné vsi. Najisto ale nemůžeme říct nic. Král Václav IV. dokonce na konci 14. století daroval Maršíkovi část městských zdí na Malé straně v Praze u Strahovské brány. V roce 1415 Maršík a Pěšík z Alberovic podepsali a přivěsili své pečeti na listinu české šlechty k církevnímu koncilu v Kostnici⁴⁾. Oba dva uvádění z Alberovic, tedy jistě každý z nich držel nějaký díl vsi. 24. 3. 1417 pojistil Pěšík jednu kopy úroku ve farním kostele křivsoudovském na statku svém, jak nás informuje A. N. Vlasák⁵⁾. Ten ovšem také uvádí jako otce Pěšíka, Adama z Alberovic. Bohužel nevím, kde vzal tuto informaci, ale ve výše zmíněné listině z roku 1399 tento úrok pojistil přece Václav z Alberovic, že by to byl děd Pěšíka? To by bylo možné vysvětlení, pakliže nešlo o chybu u A. N. Vlasáka.

Osud vsi během husitských válek je neznámý. Další zmínku o vsi, a to formou predikátu, lze nalézt na sněmovní listině ze 17. 3. 1440, kde je uváděn Waněk z Alberovic⁶⁾. O 21 let později je uváděna v zemských deskách “Agnezka de Alberowicz” ve sporu s Machnou z Bohdanče ohledně jakési světecké správy. Tohoto roku se ještě soudí s Janem Hodinburkem z Vrbice a některými dalšími šlechtici o několik vsí (Soběboří atd.)⁷⁾. Tento spor vyhrála, neboť roku 1465 jí král potvrdil právo na tyto vsi⁸⁾. Ve stejném roce 28. 6. pohnala ještě jednou Jana z Hodmuburka a z Vrbice⁹⁾. Ves asi tedy byla stála rozdělena, neboť Vaňkovi z Alberovic patřila část vsi v letech 1440 – 1470¹⁰⁾. Roku 1510 je ve výpovědích svědků v soudním spisu věnovanému řádní tlupy, kterou se podařilo zčásti pochyťat, uváděn jako vůdce Jiří Alberovský¹¹⁾. 3. 3. 1512 Václav z Ouberovic pohání Michala Slavatu k soudu kvůli pychu prováděnému na jeho pozemcích¹²⁾. Zdá se, že jejich sousedství nebylo zrovna ideální, neboť o rok později.

8. 4. 1513 Václav pohání opět Michala Slavatu z Chlumu a z Košumberka ohledně věcí pobraných z tvrze Háčky, kterou Slavata Alberovickému postoupil¹¹⁾. V deskách zemských nalézáme tento zápis k datu 10. 6. 1542: "Jiřík a Vondřej, bratři, synové Řiehovi, dědiníci z Alberovic i na místě siruotkov mladších nedielných let nemajících, synuov někdy Šimona, bratra jich atd., že za díl svojoj otcovský, strajcovský a dědický od Jana, syna někdy Kuby odtudž z Alberovic vzali a přijali dědiny tyto dolepsané: v Alberovicích puol dvoru s dědinami atd."¹²⁾.

Jako jiný majitel je dále uváděn roku 1543 pražský měšťan Václav Kamarét a po něm Mikuláš zv. též Kamarét, ačkoliv to byl svobodník, který zboží koupil od výše zmíněného měšťana¹¹⁾. Další držitel byl syn Mikuláše, Jan Kamarét. Připomínán je roku 1586, a tehdy se zde píše poprvé o dvou tvrzích, což je vlastně jediná zmínka o jejich existenci¹¹⁾. Rodina Kamarýtů se objevuje i dále. Kolem roku 1600 bylo zboží v Alberovicích rozděleno na tři svobodnické živnosti. Držely je rodiny Alberovských, Křivsoudovských a Kamarýtů ze Žirovnice³⁾. V berní rule jsou k roku 1677 uvedeny opět tři dvory. Na jednom Zikmund Brikcí, na druhém Jiří Vlasák a na třetím Michal Bouda. Ten poslední roku 1662 vyhořel. U tohoto zápisu je přípis: "Bejvali od starodávna dva dvorové...". Je možné, že tím jsou myšleny vlastně tvrze, ke kterým zcela jistě patřily i nějaké dvorce¹²⁾.

Dnes lze zcela bez problémů určit místo jedné z tvrzí, neboť je dodnes zcela obklopeno vodou v bývalém vodním příkopu chránícím místo, kde stála. Tvrziště je dnes soukromý pozemek s budovou č. p. 27, ležící při jízdě směrem na Křivsoudov vpravo od silnice (viz foto). Půdorys tvrziště lze krásně "vyčíst" z indikační skici z roku 1838. Pravou část tvrziště obklopoval starý vodní příkop, který pravděpodobně původně zasahoval až do míst vyznačené cesty vlevo okolo pozemku. O místě, kde stála druhá tvrz, se lze pouze dohadovat. Mohla stát na místě označeném "hof", vpravo od silnice, při pohledu na skicu, neboť působí sevřeným dojmem, ale takový dojem vyvolává vlastně každý dvůr, čili by to byla spekulace, neboť dvůr pod "hofem" s č. 17 a další s č. 18 jsou také uzavřené dvory.

Marek Dusil

Poznámky:

¹¹⁾ Dr. Tomáš Šimek a kol. – Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. VI. Východní Čechy – Svoboda Praha 1989, str. 33.

Tvrziště v Alberovicích, na kterém dnes stojí dům čp. 27 (foto: Pavel Peřout).

²⁾ Archiv Český XIX. , Praha 1901, str. 199.

³⁾ A. N. Vlasák – Okres dolno-kralovický v Čáslavsku – Praha 1885, str. 45.

⁴⁾ Archiv Český I. – Praha 1840, str. 256.

⁵⁾ Pozůstatky desk zemských království Českého r. 1541 pohořalých – Praha 1870, str. 113.

⁶⁾ Pozůstatky desk zemských království Českého r. 1541 pohořalých – Praha 1870, str. 144.

⁷⁾ Archiv Český XIX. , Praha 1901, str. 604.

⁸⁾ Archiv Český XIII. , Praha 1894, str. 358 – 361.

⁹⁾ Archiv Český XIX. , Praha 1901, str. 552.

¹⁰⁾ Archiv Český XIX. , Praha 1901, str. 199.

¹¹⁾ Desky zemské království Českého, sv. 1., 1541 – 2. , Praha 1941, str. 269, č. 650.

¹²⁾ Berní rula 10., sv. II. , Praha 1955, str. 777.

PODBLANICKO V SOUČASNÉ LITERATUŘE FAKTU

Náš kraj si oblíbilo mnoho umělců i jiných významných osobností, proto v řadě knih memoárového rázu nacházíme vzpomínky na místa, kde vypravěči pobývali. Herečka Vlasta Fabiánová vyjádřila svůj vztah k Posázaví v knize *Jsem to já* (1993): "Naši řekou se stala vlídná Sázava. Prvotní důvody byly praktické – je to blízko od Prahy, dá se tam dojet nakonec i večer po představení. Přítom – zvláště z počátku – dýchala romantikou, šumící voda, skály, lesní zátiší, v létě krásné koupání. Kdysi krásné. A houby! Má vašeň! Se Sázavou jsem se seznámila důvěrněji nejprve v Poříčí, kam jsem byla pozvána na chatu Jiřinou Steimarovou ... Nezapomenutelné byly sešlosti na druhém břehu Sázavy na chatě Jiřiny Šejbalové ... Třetím záchytným místem na Sázavě se mi stala chata Bohouška Záhorského v Kameném Přívoze. Vysoko nad řekou, s věčným šuměním jezu a s výhledem na druhou stranu, kde tuším Jiřininy Krhanice a Hrubínovy Lešany." Pěvkyně Soňa Červená v autobiografii nazvané *Stýskání zakázáno* (1999) vypráví o krásném dětství prožívaném v Čerčanech, o koupání v řece, o houbařských výpravách i o své "první zkoušce herecké" v představení, které uspořádali v roce 1934 místní letní hosté pod vedením jejího otce, známého pražského kabaretiéra dr. Jiřího Červeného.

Knihu *Vzpomínky a úvahy lékaře* napsal MUDr. Jiří Syllaba, zakladatel diabetologie u nás. Jako syn našeho krajana MUDr. Ladislava Syllaby trávil vždycky prázdniny v otcově rodném městečku Bystřici a nikdy na ty krásné časy nezapomněl. Nejvíce se mu líbilo koupání v tamním rybníku, procházky do líšenské obory, do Semovic a Tvoršovic i výlety na Kožlí, Chlum a Neštětickou horu. Vyprávění je doplněno dobovým obrázkem Bystřice a otcova rodného domu. Spisovatel Ludvík Vaculík ve svých *Nepamětech* (1998) vzpomíná na pobyty v Bezejovicích, kde žil jeho přítel a kde se v době normalizace scházeli disidenti. Vaculík byl členem tamního jezdeckého oddílu. Autor se zmiňuje i o Benešově, Bystřici, Pecínově, Drachkově, Maršovcích a dalších obcích v okolí. Bezejovic se dotýká také kniha *Madly Vaculíkové* *Drahý pane Kolář* (1999), která obsahuje její dopisy básníku a výtvarníku Jiřímu Kolářovi z let 1993 – 1999. Popisuje i tehdejší stav statku: záměry nového majitele vybudovat tam farmu a stále pro jezdecké koně se neuskutečnily, statek je pustý a rozpadá se.

Spisovatelka a překladatelka Bohumila Grögerová v knize *Branka z pantů* (1998) píše o pobytech na chatě v Čefenicích, o cestování přes Benešov, Ostředek, Chocerady a Vestec, v různých souvislostech i o jiných místech. Vypráví také o svém léčení v kladrubském rehabilitačním ústavu. Zážitky z tohoto zařízení zaznamenala rovněž Miloslava Holubová ve své autobiografii *Necestou cestou* (1998). Herec Rudolf Hrušínský mladší přiznává v publikaci *Rodinné stříbro* (2000), že si oblíbil Voticko, hlavně proto, že se mu tu dobře rybaří.

Kromě přímého zobrazení našeho kraje nacházíme v současné literatuře faktu významné osobnosti s ním spjaté. Tak dr. J. Syllaba uvádí mezi lékaři, s kterými se přátelil, Jaroslava Hlavu, narozeného v Dolních Kralovicích, a Josefa Hepnera, narozeného v Benešově, z herců Zdeňka Štěpánka, rodáka tvoršovického, kterého léčil, z vědců etnografa Jiřího Horáka, rodáka benešovského, který byl nejdříve